

DECIZIE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecători

Valentina Clevadî
Iuliana Oprea
Iulia Sîrcu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Compania Internațională de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni, prin intermediul administratorului special, Bîrsanu Viorel,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Burdujanu Victor împotriva Companiei Internaționale de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Antoci Ilie, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de către Compania Internațională de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni și menținută hotărârea Judecătoriai Râșcani mun. Chișinău din 22 noiembrie 2016, prin care acțiunea a fost admisă,

constată:

La 07 iunie 2016, Burdujanu Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Internaționale de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Antoci Ilie, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la 04 octombrie 2015, pe str. Vasile Alecsandri, intersecție cu str. o. Goga mun. Chișinău, Antoci Ilie, conducând automobilul de model Mercedes 313, cu n/î CMR 657 a neglijat prevederile pct. 42/3) RCP și a comis tamponare cu automobilul de model Nissan X TRAIL cu n/î KAR 180, care îi aparține și era condus de reclamantul Burdujanu Victor.

În rezultatul tamponării, automobilul de model Nissan X TRAIL cu n/î KAR 180 a fost deteriorat și conform actului de evaluare la procesul-verbal de

constatare a daunelor nr. 16/1015A din 04 octombrie 2015, întocmit de unitatea de specialitate "Saliknov-Consulting" SC din mun. Chișinău, str. Aleea Gării 38/1, of. 20, a fost stabilit costul lucrărilor pentru reparație și materialele automobilului, suma prejudiciului material cauzat posesorului Burdujanu Victor, în rezultatul accidentului, a fost stabilit că constituie 104 189,96 lei.

La 02 noiembrie 2015, pe cazul dat, de către agentul constatator Șerban Igori, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Antoci Ilie în temeiul art. 242 alin. (1) Cod contravențional. Procesul-verbal nominalizat nu a fost contestat.

Conform poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă nr. RCA1 001218123 din 27 noiembrie 2014, a fost încheiat contractul de asigurare obligatorie între CIA "Asito" SA și proprietarul automobilului de model Mercedes 313, cu n/î CMR 657, Cooperativa de Producere "Auto-Rapid".

Companiile de asigurare SA "Moldasig" și CIA "Asito" SA au fost înștiințate la 05 octombrie 2015, prin cereri despre accidentul produs.

La 16 noiembrie 2015, reclamantul s-a adresat către CIA "Asito" SA, cu cerere privind pornirea dosarului de daune pentru încasarea prejudiciului material cauzat în urma accidentului rutier.

La 20 noiembrie 2015, Burdujanu Victor s-a adresat către CIA "Asito" SA cu o cerere suplimentară, cu aceiași cerință, la care a anexat dosarul contravențional, prin care s-a confirmat vinovăția șoferului Antoci Ilie, care conducea automobilul de model Mercedes 313, cu n/î CMR 657 și raportul de evaluare nr. 16/1115 A, prin care s-a constatat prejudiciul în mărime de 104 189,96 lei.

Menționează Burdujanu Victor că, CIA "Asito" SA la cererile sale de inițiere a producerii de daune de a-i achita prejudiciul cauzat în urma accidentului rutier, i-a restituit suma de 35 000 lei. Reclamantul invocă că conform raportului de evaluare menționat mai sus, această sumă nu acoperă cheltuielile pentru reparația automobilului deteriorat în urma accidentului.

Cere Burdujanu Victor încasarea din contul CIA "Asito" SA în beneficiul său a prejudiciului cauzat în rezultatul accidentului rutier în sumă de 69 189,96 lei, costul lucrărilor pentru reparația automobilului și a materialelor.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 22 noiembrie 2016, acțiunea a fost admisă, s-a încasat din contul CIA "Asito" SA în beneficiul lui Burdujanu Victor despăgubirea de asigurare în mărime de 69 189, 96 lei și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 2075,6 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017, a fost respins apelul declarat de către CIA "Asito" SA și menținută hotărârea Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 22 noiembrie 2016.

La 22 mai 2017, prin intermediul oficiului poștal, CIA "Asito" SA, prin intermediul administratorului special, Bîrsanu Viorel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării, deoarece a fost emisă cu încălcarea normelor de drept material și procedural.

Sușine că prin respingerea în calitate de probă a Actului de evaluare cost-reparație nr. 5671 din 04 decembrie 2015 întocmit de către SRL “General Expert” și admiterea Raportului de evaluare nr. 16/1115 întocmit de către SC “Saliknov-Consulting” SRL, fără argumentarea concluziei respective, instanța încălcat prevederile art. 21 alin. (3) lit. d), f) și alin. (61) din Legea nr. 414 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule din 22 decembrie 2006.

Or, în prezența unei atare concluzii instanța a avut obligația de a motiva necesitatea respingerii argumentului pârâtului privind inopozabilitatea /inadmisibilitatea ca probă a Raportului nr. 16/1115 întocmit de către SC “Saliknov-Consulting” SRL.

La fel, afirmă că nu este de acord cu concluzia instanței de apel precum că, nefiind de acord cu despăgubirea de asigurare stabilită prin Actul de evaluare întocmit de SRL “General Expert”, Burdujanu Victor s-a adresat SC “Saliknov-Consulting” SRL or, o astfel de concluzie este inadmisibilă deoarece Burdujanu Victor s-a adresat SC “Saliknov-Consulting” SRL la 09 noiembrie 2015 și respectiv nu putea atunci să nu fie de acord cu Actul de evaluare cost-reparație nr. 5671 din 04 decembrie 2015 întocmit de către SRL “General Expert”, întocmit cu aproximativ o lună mai târziu.

Insistă că persoana despăgubită nu are dreptul individual să apeleze la serviciile experților independenți sau ale unităților de specialitate, decât în situațiile stabilite la art. 21 alin. (2) din Legea nr. 414 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule din 22 decembrie 2006.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei copia decizie instanței de apel din 21 februarie 2017 a fost expediată pentru cunoștință în adresa participanților la proces, inclusiv și în adresa recurentului CIA “Asito” SA la data de 03 martie 2017, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 3085 (f.d. 122), însă date care ar confirma și recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că CIA “Asito” SA s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul prin intermediul oficiului poștal la 22 mai 2017, în termen.

La 20 iunie 2017, în adresa intimatului Burdujanu Victor și a lui Antoci Ilie, a fost expediată copia recursului declarat de către CIA “Asito” SA, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Burdujanu Victor și a lui Antoci Ilie nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 23 august 2017, recursul declarat de către CIA “Asito” SA, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs

Înaintând acțiunea în judecată împotriva CIA “Asito” SA, Burdujanu Victor a solicitat încasarea de la CIA “Asito” SA în beneficiul său a sumei de 69 189,96 lei cu titlu de despăgubire de asigurare.

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admitterii acesteia integral, încasând de la CIA “Asito” SA în beneficiul lui Burdujanu Victor despăgubirea de asigurare în mărime de 69 189, 96 lei și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat achitată la înaintarea acțiunii în mărime de 2075,6 lei, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

În susținerea soluției date, instanțele ierarhic inferioare au invocat prevederile art. 14, 1301, 1315 (1) din Codul civil și art. 21 alin. (1), (3) lit. f), (6), art. 28 alin. (3) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie pentru pagubele produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006, care reglementează obligațiile asigurătorului, deschiderea dosarului de daune și constatarea pagubelor, actele ce se includ în mod obligatoriu în dosarul de daune, obligațiile asigurătorului de a elibera la solicitarea persoanei păgubite, în termen de 5 zile, un extras din dosarul de daune în care să indice numărul dosarului deschis, piesele constatate ca avariate în accident, soluțiile tehnice adoptate (înlocuire sau reparație) și plata despăgubirilor.

Cu referire la textul normelor citate, instanța de apel a reținut înscrisurile administrate la dosarul de daune, cât și actele și raportul de evaluare.

În acest context, instanțele au apreciat ca fiind întemeiată acțiunea înaintată de Burdujanu Victor împotriva CIA “Asito” SA.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de soluție rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) CPC, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Iar, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate,

legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță; instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se doar la susținerile lui Burdujanu Victor și probele prezentate de ultimul, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În acest context se va remarca că respingând apelul și menținând hotărârea primei instanțe, instanța de apel și-a întemeiat concluzia pe faptul că conform Raportului de evaluare nr. 16/1115 din 04 octombrie 2015, întocmit de către SC “Saliknov-Consulting” SRL, costul reparației pentru restabilirea autovehiculului Nissan X TRAIL cu n/î KAR 180, la o stație autorizată de deservire tehnică, cu înlocuirea pieselor necesare constituie suma de 104 189, 96 lei.

Instanța de recurs consideră, însă, că această concluzie a instanței de apel este una pripită, bazată doar pe susținerile invocate de către Burdujanu Victor și probele prezentate de ultimul, fără a da o apreciere cuvenită invocărilor CIA “Asito” SA, care a insistat că respingerea în calitate de probă a actului de evaluare cost reparație nr. 5671 din 04 decembrie 2015, întocmit de SRL “General Expert” și punerea la temeiul hotărârii contestate a Raportului de evaluare nr. 16/1115 din 04 octombrie 2015, întocmit de către SC “Saliknov-Consulting” SRL, fără argumentarea concluziei respective, denotă încălcarea drepturilor sale și contravine prevederilor art. 21 alin. (3) lit. d) și f) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie pentru pagubele produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2006.

Deci instanța nu a elucidat de ce a dat preferință Raportului de evaluare nr. 16/1115 din 04 octombrie 2015, întocmit de către SC “Saliknov-Consulting” SRL având costul reparației autovehiculului suma de 104 189, 96 lei, la materialele cauzei concomitent fiind anexată și comanda-cost nr. 41 din 09 noiembrie 2015 întocmită de către SRL “Tradeinvest GR” prin care s-a stabilit că costul reparației pentru autovehiculul Nissan X TRAIL cu n/î KAR 180 constituie suma de 92 995 lei.

În acest context se va remarca că instanța de recurs nu este de acord cu concluzia instanței de apel precum că, nefiind de acord cu despăgubirea de asigurare stabilită prin Actul de evaluare întocmit de SRL “General Expert”, Burdujanu Victor s-a adresat SC “Saliknov-Consulting” SRL or, o astfel de concluzie este inadmisibilă deoarece Burdujanu Victor s-a adresat SC “Saliknov-Consulting” SRL la 09 noiembrie 2015 și respectiv nu putea atunci să nu fie de acord cu Actul de evaluare cost-reparație nr. 5671 din 04 decembrie 2015 întocmit de către SRL “General Expert”, întocmit cu aproximativ o lună mai târziu.

Acest fapt indică la examinarea unilaterală a pricinii, ce constituie o încălcare a dreptului CIA "Asito" SA, de a se bucura de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, precum și a principiul egalității armelor în proces.

Or, contrar art. 130 CPC, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța de apel a încălcat obligația de a reflecta în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În atare circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunile instanței de apel sunt contrare prevederilor 130 CPC alin. (4), art. 241 alin. (5), precum și art. 6 paragraf 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Or, principiul procesului echitabil reclamă ca hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele în urma cărora instanța a adoptat o soluție sau alta și să le conteste dacă este prevăzută o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare punând în pericol dreptul la un proces echitabil.

Prin urmare instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Astfel fiind, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel nu a indicat de ce a dat aprecierea unei probe în raport cu alta, astfel încălcând dreptul recurentului la egalitatea armelor și la un proces echitabil garantat de art. 6 paragraf 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea pricinii în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de CIA "Asito" SA și a casa integral decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, circumstanțele pricinii, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă,

nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Compania Internațională de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni, prin intermediul administratorului special, Bîrsanu Viorel.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 21 februarie 2017 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Burdujanu Victor împotriva Companiei Internaționale de Asigurări “Asito” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Antoci Ilie, cu privire la încasarea despăgubirilor de asigurare și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadî

Judecătorii

Iuliana Oprea

Iulia Sîrcu

Dumitru Mardari

Galina Stratulat